LIBER X

SCTh 10.1 *De iure fisci*

c.1 ⌜1 *à* 2⌝ intr*a* annum *t*⌜ ± 5 ⌝*ut* siue/⌜---⌝a de fisco ⌜ ± 6 ⌝at/⌜ ± 10 ⌝ siue ⌜ 5 *à* 6 ⌝em/⌜ ± 17 ⌝*sens*/⌜ ± 14 ⌝mal⌜ ± 5 ⌝/ occupat ..n*e* annum ⌜ 3 *à* 4 ⌝/ spatium ei ad actionem ⌜ 4 *à* 6 ⌝/dam tribuitur[1]

c.2 ii donatas res uel mancipia cuidam a principe iure directo possidere debere poena praeposita tam rationalibus quam rei priuatianis si qui contra iussionem legis facere temptauerit[a]

c.3 ⌜iustam causam deberi⌝ tempore certo proferri fisci ma⌜---⌝ fuerit concremari debere eodem modo praecipit et improbationis causas[2]

c.4 iii similis primae ut neque priuatus fiscum neque fiscus a priuato uexari[b]

c.5 u oppressos a fisco cauit haec lex defensari et pendente controuersia inquitudinem non sustinere quamdiu disceptatio fiat. alicuius patrimonii et exinde nihil subtrahi. plane comprŏbata si aliquid subtractum fuerit tantidem multa feriatur[c]

c.6 ui de appellatione contra fiscum data et recte refutata edicti tenor praecepit custodiri id est ut infra annum quisque experiatur[d] [i]

c.7 uii haec superioribus contraria est quia iubet fiscum iubari ne brebitate ledatur temporis dum fuerit in agendo aut per collusionem aut per brebitatem exactum

[1] ms: ⟦a⟧spatium; M: <-->intra annum<----->tior sive/<------>a de fisco <------->at/ <--------> sive<------>em/<----------->d<----->/ adserens rem esse <---> pro <--->mal <---->/ occupat<-->intra annum<-->/ spatium ei ad actionem <--->/dam tribuitur

[2] H, M: iustam causam deberi; H: fisci] si prolata non, M: fisci] ma[--]

[a] possidere M: *pro* possideri; priuatianis M: *puto, ut ex constitutione colligitur, interpretem scripsisse* priuatae magistris et priuatianis *ut ex constitutione colligitur, librarium vero vv.* priuatae et magistris *praeterisse*

[b] fiscum H, M: *leg.* a fisco; uexari: H, M: *leg.* vexetur

[c] subtrahi H, M: *add.* nisi re *probabiliter a librario praetermissa*

[d] tenor H, M: *pro* tenorem

[i] edicti tenor Me: *Ita 10,1,6 vocabula quaedam male adscripta ex 10,1,7 et recte deleta a V* similiter adsunt in scholio*; custodiri H: *sqq. non extant in constitutione*; *également ce qu'il manque ici est la mention d'une* appellatio vana

c.8 uiii ad priuatianos data iubet ut omnia praedia siue templis donata uel quae iussione principum donata distractaue sunt rursus fisco restitui

c.9 uiiii admonet nihil ⌜de⌝ rebus ⌜subiec⌝*tis* comiti priuatarum aliquid contingi nisi prius ad notitiam ipsius comitis ⌜perductum⌝ fuerit[1]

c.10 x iubet ut qui male cum fisco aut contraxit aut aliquid ⌜mali⌝ consumpsit in quadruplum restituere debere[2]

c.11 xi colonos praecipit rerum priuatarum decima indictione singulas praestare centesimas[i]

c.12 xii iubet cupressus et excidi et plantari

c.13 xiii duas res fieri censet ut et iudex publicus d*um* causa fisci agitur cum comite largitionum redeat primum. secundum de spatio temporum aut pro instructionibus exibendis aut pro probationibus[3]

c.14 xiiii quia praeceperat in undecima superiori constitutione ut colonos rei priuata⌜e⌝ singulas centesimas dare debere modo uero ut nisi rationibus editis prioribus ad stam conlationem sine praecepto principis nihil contingere[4] [a] [ii]

c.15 xu omnia praedia iuris domus priuatae quaecumque aut per subreptionem aut per incubationem aut per praescribtionem temporis ablata sunt ablata praescribtione fisci dominio uindicato reuocari[5]

c.16 xui decimae superiori contraria ibi in quadruplum iusserat intra anni spatium hic in duplum intra tres menses. dicit etiam percussum multam officium. officio postea contra fugientes manere actionem[6] [b]

1 H, M: de rebus subiectis; H: per quem fuerit (*leg.* peruenerit) M: perduc*tum* fuerit
2 H, M: mali
3 H, M: *dum*
4 H: priuatae M: priuat*ae*
5 ms: ‘iuris’
6 ms: officiu‘o’

a contingere H, M: *leg.* constringi
b percussum multam officium H: *leg.* percussa mulcta officio

i CTh 12.6.14 *est la* gemina *de cette constitution, mais là on trouve* exactores domus regiae singulas centesimas debere reddere, *probablement parce que là les colons ne sont pas mentionnés*
ii colonos: *pas mention d'eux dans la constitution*

c.17 xuii susceptores ordinar⸢i⸣ non per ambitionem sed per deliberatione⸢m⸣ periculo procuratoris[1]

SCTh 10.3 *De locatione fundorum iuris enfyteutici et rei publicae et templorum*

c.2 ii curiales proibet praedia res ciuitatis conducere admonet ut etiam possesiones ciuitati proximas non conduci[2] [i]

c.3 iii conductorem priorem proibet a secundo conductore remoueri

c.4 iiii conductores qui res fisci uel templorum aut conduxerunt aut possident subiunctis cum inutilioribus aumentum habentibus teneant quodsi noluerint licitatione facta aut decurionibus tradantur aut antiquis dominis restituantur[ii]

c.5 u iubet loca publica seu intra ciuitatem seu extra siue in menibus uel in ortis saluo canone perpetua conductione teneri[3] [iii]

c.6 ui conpescit rei publicae palatinos hisdem praediis esse conductores id est ut neque per se neque per interpositam personam[4]

c.7 uii conductionem ita fieri iubet ut sine iussione comitis priuatarum quantum fuerit caput in expensis aliis sic et pensio eis minuatur et iubet nullum debere subripere in petendo speciale peraequatore suprascribtam ordinationem generalis

SCTh 10.4 *De actoribus et procuratoribus et conductoribus rei priuatae*

c.1 i praecipit uexatos iuris priuati qu⸢os⸣dam a procuratore priuatarum debere sine metu querellam deponere[5]

c.2 ii actores rei priuatae nullis necessitatibus debere terreri quas iniurias a iudicibus sustinebant quod nun⸢c⸣ ablatum est per suprascriptam constitutione⸢m⸣ diui iuliani[6]

c.3 iii in criminalibus causis colonos rei priuatae ordinariis iudicibus per rationales praesentari in ciuilibus per defensores

[1] H: ordinari M: ordinar*i*; H, M: deliberationem

[2] ms: res c(iuitatis), 'etiam' possesiones

[3] ms: ⟦manere⟧ 'teneri'

[4] ms: rei p(ublicae)

[5] H, M: quosdam

[6] H, M: nunc, constitutionem

[i] proximas M: *paulo aliter CTh*

[ii] *CTh*: ad possessores antiquos, id est decuriones vel quoslibet alios dominos

[iii] teneri *CTh*: permaneant

SCTh 10.8 *De bonis uacantibus*

c.1 principale uerbum hoc est ut dum dixerat integro statu norit sibi domum donatam cum omni iure suo. siue in casis cum omni iure suo sibi donatam

c.2 ii donatam sibi rem a principe propter subreptionem prius non possideat nisi ad comitem priuatarum perducatur perlatis brebis confiscatorum ne per subreptionem caesareanorum aliquid publico minuatur[i]

c.3 iii iubet donatas res alicui ex iussu principis si pulsatus fuerit neque sine praesentia comiti priuatarum quemque inquietare debeat. neque sine memorati personam debet inquietus iudicio praesentari[1] [a]

c.4 iiii illorum res qui sub tiranno a⌜g⌝entes poenitentia ducti proscribtas sunt omnes mobiles licet sint donata praedia autem rustica cum mancipiis suis fisco iubet sociari[2]

c.5 u uacantia fisco delata caduca non statim fisco socientur sed palatini su iusiurandum electi aduocato fisci praesente inquirant an caducum uel cuius caducum sit uel cuius qualitatis uel quantitatis sit et iubeatur publice clamari utrum sit heres an sine herede sit patrimonium quodsi nullus fuerit aut possidens aut interpellans tunc aerario societur cum nostra potestate ut petentibus tribuatur quodsi per conludium aerarium fraudatum fuerit suorum bonorum partem mediam publico sociari aduocatus fisci detrimentum quod publicum patitur sustinere[3] [b] [ii]

SCTh 10.9 *De incorporatione*

c.1 superius de corporalibus rebus locutus est nunc de incorporalibus rebus iubet corporale est aurum argentum uestes posse⌜s⌝siones

1 ms: debere'at', 'inquietus'
2 H, M: agentes
3 ms: aduocato'us'

a personam M: *pro* persona
b su M: *forsan pro* super?

i comes rei priuatae: *pas dans le CTh; selon R. Delmaire, Largesses sacrées et res privata (Paris 1989) p. 189, le rationalis (mentionné dans la constitution) est, dans l'Orient, après 250 un agent de la res privata, sauf en Égypte, tandis que dans l'Occident le titre est disparu avant la fin du 5e siècle. l'interprétation d'*incorporatio *est remarquable*
ii interpellans H, M: *seqq. mendose scripta sunt*

equos causa aliqua debiti titulo⌜s⌝que praecepit publice ponendos[1] [i]

c.2 ii similis quartae superioris tituli in ha⌜c man⌝da*t* ut describtionem factam omnium rerum sub certa distinctione. et traditarum brebis praediorum principi omnium detur[2] [ii]

c.3 iii incorporationem dicit brebem omnium rerum principi oblatam cum causis omnibus siue cum debitis siue cum actionibus

SCTh 10.10 *De petitionibus et ultro datis et delatoribus*

c.1 i similis sexti tituli est noni libri[iii]

c.2 ii iubet delatores infurcari debere

c.3 iii iubet delatores nullius res deferre in publicum ne innocentibus dolor adcrescat dum sint leges uel iura quae sibi debita caduca defendant

c.4 iiii iubet nullum occulte res innocentum nec publice nec absconse delare[a]

c.5 u praecipit a principe res duobus hominibus donatas illum possidere debere cui primo largitus est

c.6 ui donationes a constantino factas iubet ualere

c.7 uiii palatinos rei priuatae proibet delationis libellos suscipere uel ad comitatum uenire nisi prius ab ordinario iudice inquisiti manifesti fiant[3]

c.8 uiii superiori similis sed hoc addidit ut si manifesta fuerit delatorum uox audiatur sin minus hii quibus princeps aliquid largitus est a damnis sint immunes

c.9 uiiii petentes aliquid de fisco non prius delatores accipiant nisi docere ualuerint esse caduca

c.10 x similis primae

[1] H, M: possessiones, titulos

[2] H, M: hac mandat

[3] ms: rei p(riuatae)

[a] delare M: *pro* deferre

[i] superius *à savoir CTh 10.8.4*: res mobiles; aurum .. debiti: *pas dans CTh 10.9.1, mais dans CTh 10.8.4 et CTh 10.9.2*

[ii] *à savoir, CTh 10.8.4* caducae uacantes facultates

[iii] *la similitude ne se présente pas*

c.11 xi duas res in hac constitutione praecipit ut mandatis litteris cum fidelibus de officio rerum repertorium fiat deinde si cognitum sit caducum esse inuentario transmisso principi referatur[i]

c.12 xii ordinat non ante quemquam in patrimonio quasi caduco introduci a iudice sibi ab imperatore largito nisi demonstret a quo sibi conlatum sit quod praeceptum non solum in generale uerum etiam in specialibus custodiri debere quodsi delator non conprobauerit capite puniatur iubetque non statim introduci sed in prouinciam mandari ubi patrimonia constituta sunt et dum probatus fuerit delator iniuste apud innocentem ac honestum inuidiae delatoriam deposuisse sui facinoris in delatorem innocens poenam retorqueat in eodem loco ubi fuerat accusatus quodsi in bonis causis tertio repertus capite puniatur ac si docuerit[1] [a]

c.14 xiii nullum iubet imperatoris auctoritas beneficium consequi ab officio comitis rei priuatae nisi cum sua iussione[b] [ii]

c.15 xiiii reos maiestatis damnatos proscribtis et eorum rebus sine iussu principis comitem rei priuatae nullo debere concedere sed si spontanea fuerit in largiendo principalis uoluntas tunc ualere n et si extediatus fuerit princeps ut eas uideatur concedere datum praeceptum sacrae non ualere[2]

c.16 xu praedia quae sac*r*i tectis pal*a*tii destina sunt non debere alicui conced⌈i⌉[3] [c]

c.17 xui seruus si delator exierit et domino ac si probaberit puniatur hic absolute praecipit superius distinxit in titulo sexto uiii libri[4] [d] [iii]

c.18 xuii delatorem iubet non audiri ac si rationabilia pro tempore suplicet

1 ms: 'debere', 'poenam'
2 ms: n - *probablement un* n (dans le style de V2*) *ou* m (H: res M: non), *mais on ne voit pas une ligne au-dessus; aussi un non serait contraire au contenu de la constitution*
3 ms: sa'r'c*r*'i'o; H, M: sacri, palatii, concedi
4 ms: 'ac si'

a repertus H, M: *add.* fuerit *probabiliter a librario praetermissum*
b auctoritas M: *pro* auctoritate
c destina: *pro* destinata
d exierit et domino H, M: *pro* extiterit domini

i fidelibus H: *CTh* certi
ii comes rei priuatae *CTh:* fiscus
iii superius: *à savoir, dans le crimen laesae maiestatis, v. CTh 9.6.2-3*

c.19 xuiii superior generalis haec speciales ad alexandrinos data

c.20 xuiiii anputat delatorum uocem ut pro tacita fideicommissa uel mancipiis uagantibus possidentibus inquietudo praestetur ut nisi cum delatore relatio non mandetur. quodsi probauerit non exuatur. a crimine qui si iterum probare non poterit poena superius proposita percutia*tur*[1]

c.21 xx similis quartae in octauo titulo sed in stam haec praecipit sed usque ad secundicerium proibet non a primicerio et sursum iubet[2] [a]

c.22 xxi non prius principis iussa allegari nisi delator. iudicio praesentari oficium contemtor. l librarum auri multatur

c.23 xxii sextae decimae constitutioni similis noni libri tituli xlii quadragesimi secundi de bonis proscribtorum ut bona proscribtorum uel qui sententiam publicam sustinuerunt eorum res distrai infra biennium non debere[3]

c.24 xxiii possessiones templorum rei publicae uel patrimonii quae subtractae sunt de eisdem delatorum nullus praecipit ut loquatur[4]

c.25 xxiiii fugientes ostilitatem barbarorum de illiricu fugientes in aliis terris nulli liceat suprascriptis. iugum *in* seruitutis inponere ut non liceat siue in illiricum siue in quamcumque prouinciam sint positi deprimere seruituti[5]

c.26 xxu similis iii et xx

c.27 xxui si qui ex praesenti die siue per se siue per precibus depositis bona fisci uacantia tamquam caduca petierit et in prouincia ad prouinciam dominus earum possession*um* repertus fuerit hoc in transmarinis *par*tibus domino resistente eidemque domino conceditur indutia⌜r⌝um anni spatium fuisse concessum iubetque ut omnium iudicum iubetur ausilio plane si intra annum non occurrerit in comitatu praecepti percussus sententiam quod si non suo uitio sed impugnantium uolumtate moratus in ueniendo fuerit in inpedientem iudiciorum debet ferri sententiam ac delatorem

1 ms: probauerit ‘non’, ‘iterum probare’; H, M: percutiatur

2 ms: ⟦iu⟧proibet

3 ms: xlii/ quadragesimi

4 ms: rei p(ublicae), ei‘s’dem, pat(r)i( ); pat(r)i( ) L: patrimonialis?

5 ms: illiricu; M: in

a et M: *pro* ut

praecipit pro probatione infra anni metas comitatui *s*ui exibere praesentiam plane si uicino fuerint praedia de quibus iurgium geritur intra sex menses a die conuentionis debent praeceptorum statuta firmari[1] [a]

c.28 xxuii delatores praecipit ut si semel delata probauerint uel secunda ueniam mereantur. tertio uero non probato poena plectantur[b]

c.29 xxuiii uiuentium res a⌈d⌉monet per subreptionem non conpetere nisi qui reatus delictum incurrentes aut proscribti aut deportati sunt sic tamen ut et eorum post biennium plane petitorio oblato describi debere si qui uero famos*u* titulo r(es) fouerit accusatus non patrimonium perdat sed ⌈fa⌉mam quodsi forsitan alicui de re priuata denegatur exinde nullam moueatur iurgan⌈di⌉ licentia quia non debet palatina uersutia aliorum facultates inquirere[2] [c] [i]

c.30 xxuiiii proibet haec lex bona defunctorum dari conpetitoribus qui consanguineum *rel*inqunt ex quacumque linea intestatorum subiungit alium caput quodsi dicatur turpis uitae esse et non doceatur ipsius res non debere concedi ipsumque delatorem iubet non fideiussori dari sed a palatinis custodiri haec *in* fine similis vi et xx[3]

c.32 xxx caducorum res petitas iubet cum fisco suo diuidi exceptis templorum et aliorum patrimoniorum reputatis inpensis omnibus seruatam in omnibus possessionis antiquam substantiam ut si cognita sint omnia integra fuisse delator sui delicti poena damnetur admonet fisci aduocatos ab hac defensione proiberi in tractato

[1] H, M: possessionum, partibus, induciarum, sui

[2] ms: titulu'o'⟦m⟧ r(es), 'de' re p(riuata); H, M: admonet; H: famosum titulum M: famosu titulo r(es); H: *famam* M: famam; H: iurg*andi* M: iurgandi

[3] M: relinqunt H, M: in

[a] siue per H, M: *add.* alium *procul dubio a librario praetermissum*; eidemque H: *leg.* eidem; fuisse concessum H, M: *del.*; sententiam H, M: *leg.* sententia sit *probabiliter librarius siglam verbi* sit *interpretatus est* m *scripsit* sententiam *omittens* sit; uicino M: *pro* uicina

[b] secunda M: *pro* secundo

[c] biennium H: *add.* demum competunt M: *add.* tantum competant; titulo M: *post* titulo *est in cod. brevita nota quam ego interpretarer* «res», *fortasse a librario posita pro alia probabiliter* «reus» *significante*

[i] *CTh:* nulli penitus satisdatione credendus

uero interesse defensorem ut si post conpositionem petitor siluerit ab eo partem suam fiscus exigat

c.33 xxxi delatoribus depressis etiam seruorum rebellionum depressa contumacia dominis tradere oportet[a]

c.34 xxxii cubicularios iubet ut si aliqua bona defunctorum petierit mediam partem sibi fiscus defendat xxx similis hic specialiter illic genera*liter* iussit ut omnes pars a conpetitore uindicet[1] [b]

SCTh 10.11 *De his qui se deferunt*

c.1 duo inseruit capita unum in *e*⌈x⌉traneo cui dimissum est tacitum fideicommissum si ipse prodiderit tertiam partem de omnibus rebus accipiat. alterum ut si uxor et medias accipiat et ipsa prior sibi a fisco eligat[2]

SCTh 10.12 *Si uagum petatur mancipium*

c.1 i uaga petentibus mancipia si iuste petierint eis concedatur ut ipsi ea distraant non delatores addidit aliud quodsi a prioribus dominis distracta uel occultata fuerint *ul*⌈tio⌉ eos maneat statuta[3] [c]

c.2 ii petens quisquam ⌈uagum⌉ *man*cipium non prius audiri debere nisi gesta confecta sollemniter delatorem monstrant[4]
S2: nota de praesentatione mancipii

ad u. *ex delator*
S2: de poena delatoris

SCTh 10.13 *De petitoribus et de desistentibus*

c.1 praecipit actorem id est petitorem si pulsauerit possidentem et ipse deesse uoluerit cum delatore. conuentione pulsatus tertia sumtus et litis expensas reddere conpellatur[i]

1 H, M: generaliter
2 H: extraneo M: extraneo
3 H, M: ultio
4 H, M: uagum mancipium

a dominis H, M: *add.* iura *quod ex ipsa constitutione colligitur*
b ut si H, M: *add.* quis; uindicet M: *pro* uindicetur
c concedatur M: *pro* concedantur

i actorem id est petitorem: *la constitution a* petitor

SCTh 10.14 *Si petitionis socius sine herede defecerit*

c.1 si qui . largitate principis pariter acceperint socio moriente si filios non habuerit aut parentes. alter in eiusdem locum debere succedere[1]

c.2 superiori similis sed hoc ⌜---⌝ debitis coniunctis

SCTh 10.15 *De aduocato fisci*

c.1 iubet fisci aduocatum ut neque de publico aliquid occultet neque etiam priuatis molestiam calum*n*⌜i⌝ae inferat[2]

c.2 ii licet causa priuatorum maior sit apud principes quam fisci quodsi plures et causas fisci peregit et probatus fuerit in omnibus melior prioribus praeponatur[3] [a]

c.3 iii tertia iubet aduocatos fisci utiliter causam rei priuatae pertractare quodsi per conludium suprascribtam res priuata omiserit protraendo tempus omissa de suis fisco facultatibus restituat[4] [b]

c.4 ⌜i⌝iii haec lex iudicibus data est ut quoties causa fisci geritur. probatos causidicos tribuant[5]

SCTh 10.16 *De fisci debitoribus*

c.1 ⌜pe⌝*r* *ca*tolicos fiscalibus rationibus dilapidatis *si* patrimonia eorum uendantur si satis non fecerint quodsi aliqui propositis rebus ne ad *ali*qui summam reddere conpellantur. uitantes conparare securi ad astam accedant hoc tantum propositum pretium persoluentes[6] [c] [i]

c.2 iii precipit ut si aliqui fisco debitis obnoxius sit de suis f⌜a⌝cultatibus restituat saluo praeiudici⌜o⌝ ut dum conpleuerint liceat eis contra deb⌜i⌝tores suos actionem experire[7]

1 ms: s *ou* *R*(es)?
2 H, M: calumniae
3 ms: 'quam fisci', plures 'et'
4 ms: rei p(riuatae), res p(riuata)
5 ms: q(uotie)s; H, M: quaeuis L: quoties? *CTh:* quotienscumque
6 H: catholicos M: *ca*tolicos; H, M: dilapidatis patrimonia; H: rebus] ....nea aut ... quam [summam, M: rebus] ne ad <---> qui [summam
7 H, M: facultatibus, praeiudicio, debitores

a fisci M: *add.* tutela praecipitur tamen *ex ipsa constitutione*; plures] et H, M: *del.*; peregit et H, M: *leg.* peregerint is qui
b omiserit M: *probabiliter pro* amiserit
c ⌜pe⌝*r* *ca*tolicos H, M: *pro* per diacatochos

i *CTh 16.10.1, V:* diacatho⟦li⟧cis, *émendation proposée par Tilius:* diacatochis

c.3 iii brebis inuenta inter cartulas deportati siue documentis testium nil ualet

c.4 iiii exactor uel debitor faciens cessionem rerum suarum non audiatur sed *con*strictus persoluat[1]

SCTh 10.17 *De fide et iure hastae*

c.1 consumptorem rerum fisc⌜a⌝lium res ipsius sub auctione positas distraantur quodsi iterum fiscus eas uelit restit⌜u⌝ere non audiatur id est proprio aut non quia nec minorum aetate p⌜o⌝sitorum rebus distractis subuenire potest[2] [a]

c.2 ii similis primae xui tituli iubet autione facta uel proscribtione emptores tanti dare non amplius

c.3 iii proscribtorum res uel debitorum minus distrai non debere quod si qui tamquam a priuato conparans pretium integrum persoluerit sit iure dominus sin minus non. hoc dicit quia graue est ut neque fis*cus* debitoris res perdat uel ipse debitor suas[3]

SCTh 10.18 *De thesauris*

c.1 tesauros repertos medios fiscum medios inuentorem iubet accipere

c.2 ii praecipit tesauros ornamenta ⌜reper⌝ta inuentorem lucrari ali⌜ud⌝ iterum iubet ut si qui in suo ⌜solo⌝ ⌜r⌝eppererit totum habeat si qui in alieno quartam partem[4] [b]

c.3 iii superiori similis

SCTh 10.19 *De metallis et de metallariis*

c.2 ii superiori similis

c.5 u iubet ut ubicumque inueniantur metalli producantur seu in priuato seu in patrimonio dominico

c.6 ui hic de argentariis loquitur

c.7 uii praecipit ut quemadmodum ualens per orientem omnem auri metallum inquirunt reuocandos ita etiam iudices admoneri iudices

1 H: omnes tractatus M: constrictus

2 ms: minoribus'um'; H, M: fiscalium, restituere, positorum

3 H, M: fiscus

4 H, M: reperta; H: aliud M: ali*ud*; H: solo M: *solo*; H: reperit M: reppererit; H, M: partem …

a consumptorem H, M: *probabiliter pro* de consumptore

b partem H, M: *procul dubio omisit librarius pleraque quae sequebantur*

per illiricum ut unumquemque repertum suae restituant prouinciae[a]

c.8 uiii iubet senatores ut eruendi uel execandi de suis lapidicinis sine metu aliquo quod uelint[b]

c.9 uiiii praeceperat primo ut nemo de aurilegulis transmearent quod nunc secunda constitutione confirmat

c.10 x quicumque sub terram laboris inquisionem pro lucro succenditur fisco partem decimam domino alteram offerat decimam[c]

c.11 xi superiori similis

c.12 xii iubet septenos scripulos per annos singulos ab aurilegulis comiti largitionum inferri

c.13 xiii haec contraria est secundae quia ibi praeceperat hic conpescuit

c.14 xiiii iubet nullum adserentem saxa obruta effodere ne dum effodit alienas domus tecta diruat[1]

c.15 xu metallarios praecepit ad propria remeare. rursus iubet ut si de domo rei priuatae filios procreauerint dimidiam partem filiorum fiscus capiat alteram pater

SCTh 10.20 *De murilegulis et gynaeceariis et monetariis et bastagariis*

c.1 monetarios iubet in sua condicione perm*an*ere nec dignitatem perfe*ct*issimatus hab*ere*[2]

c.2 ii iubet guineciarium mancipium qui non praesentauerit exigi[d]

c.3 iii ingenuae mulieres quae se guinexeariis iungunt trina denuntiatione deposita mariti sequi condicionem

c.4 ⌜i⌝iii de bastagariis

c.5 u si quis uxorem de concilegulis acceperit ipsorum condicioni accedere

c.6 ui iubet praesentari omnes linteones nullum excusabilem faciens

c.7 uii qui aliquem ex familia guinecea occultauerit iubet quinque libras auri multari

c.8 uiii sextae similis hic poenam addidit occultantibus

1 ms: aliena‘s’ ‘domus’

2 H, M: permanere, perfectissimatus, habere

a omnem M: *evidenter praeteriit hic librarius vv.* eos qui

b lapidicinis H, M: *add.* potestatem habeant *ut ex constitutione coniicitur*

c inquisionem M: *probabiliter librarius deceptus est nota quae pro* tio *usurpatur quam simplicem* o *esse censuit*

d exigi H, M: *hic praeteriit librarius nonnulla vv., quae ut ex ipsa constitutione colligitur procul dubio fuere* quinque auri librarum mulctam